

ม.157 เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

นำเสนอเมื่อ : 23 ก.ย. 2557

สวัสดิ์ค่ะ เพื่อนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน
เชื่อว่าหลายท่านคงเคยพบเห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์ว่ามีบุคคลที่มีชื่อเสียงและมีตำแหน่งหน้าที่ราชการระดับสูงถูกดำเนินคดีฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ตามมาตรา 157 กันอยู่บ่อยครั้ง
วันนี้เราจะมาทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับมาตรา 157 กันค่ะ

ความผิดตามมาตรา 157 แห่งประมวลกฎหมายอาญา อยู่ในหมวด
ว่าด้วยความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ดังนั้น ผู้ที่จะกระทำความผิดตามมาตรานี้ได้จะต้องเป็นเจ้าพนักงาน
หมายความว่าผู้นั้นต้องเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย
บุคคลอื่นที่ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานย่อมไม่เข้าองค์ประกอบที่จะเป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ได้
ตามมาตรานี้แยกพิจารณาได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง
เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด คำว่า "โดยมิชอบ"
หมายความว่าโดยมิชอบด้วยหน้าที่ซึ่งเจ้าพนักงานมีอยู่ตามกฎหมาย
ถ้าสิ่งที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติมิได้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้นั้นก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา นี้ เช่น

ตำรวจไปเบิกความเป็นพยานที่ศาล

การเบิกความของตำรวจมิใช่หน้าที่ราชการหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยตรงของตน

แม่เบิกความเท็จก็ไม่ผิดมาตรา 157 (ฎีกาที่ 1033/2533)

และต้องกระทำโดยมีเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด
ความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้มีได้จำกัดเฉพาะในทางทรัพย์สินเท่านั้น อาจเป็นความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือเสรีภาพก็ได้
เช่น ตำรวจแกล้งจับผู้เสียหายอ้างว่ากระทำผิดฐานเมาสุราอาละวาดทั้งที่ไม่เป็นความจริง (ฎีกาที่ 2444/2521)

ส่วนที่สอง เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต คำว่า "โดยทุจริต"

หมายความว่ากระทำหรือละเว้นการกระทำตามหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับ
ตนเองหรือผู้อื่น เช่น ตำรวจพบเลื่อยวงเดือนซุกซ่อนไว้เป็นเครื่องมือเพื่อกระทำผิด

ตำรวจยึดมาเพื่อเป็นของกลางแล้วเรียกเงินจากเจ้าของจึงคืนเลื่อยให้เจ้าของ (ฎีกาที่ 726/2524)

มาตรา 157 เป็นบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญาและมีการฟ้องร้องคดีกันบ่อยครั้ง

และนับว่ามีความเกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติหน้าที่ราชการของเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
แต่หากทุกท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

มิได้ใช้อำนาจในตำแหน่งแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือกลั่นแกล้งเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้
หนึ่งผู้ใดก็ย่อมไม่มีความผิดตามมาตรา 157 นี้

แต่กรณีจะเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นหรือไม่นั้นก็คงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป
แล้วพบกันใหม่จันทร์หน้าค่ะ

ศิริพร กิจเกื้อกูล

เลขาธิการ ก.ค.ศ.